

S prepovedanega shoda v Celju.

Celjski magistrat žali slovensko kmetstvo.

Občni zbor Slovenske Kmetke Zveze v Celju v pondeljek, dne 4. februarja, je celjski mestni magistrat prepovedal. V utemeljevanju te prepovedi je ta urad naravnost žalil slovensko kmetstvo. Trdil je, da se je vsled prihoda slovenskih kmetov bati nemirov. Iz tega bi sledilo, kakor da bi bili slovenski kmetje pobijalci, roparji in morilci. V imenu slovenskega kmetstva prebivalstva proti takemu sumničenju najodločneje ugovarjamo.

Načelstvo S. K. Z. je proti prepovedi shoda brezovno ugovarjalo pri cesarski namestniji in pri notranjem ministru. A grof Clary in minister Toggenburg sta v svoji priznani naklonjenosti napram slovenskim kmetom potrdila ukrep celjskega mestnega urada.

Mestni magistrat celjski torej ne more prenašati, da bi slovenski kmetje v Celju zborovali in se s svojimi poslanci razgovorili o težnjah in težavah, katere tarejo sedaj kmeti. Če bi bil mestni magistrat celjski dosleden, bi moral kmetstvu ljudstvu tudi prepovedati dovažanje živil v mesto, ako že kmeta v svoji sredini videti ne more.

Slovensko kmetstvo prihaja.

Ze zgodaj v jutru so bile ulice celjskega mesta polne naših somišljenikov in somišljenic. Eni so se pripeljali z vlaki, drugi so prišli peš mnogo ur galeč; iz mnogih krajev pa so se pripeljali možje, žene, fantje in dekleta z vozovi. Ob času, ko bi se naj začelo zborovanje, je bilo dvorišče hotela „Beli vol“ in skoro ves prostor na Graški cesti od Kolodvorske do Okrožne ceste napolnjen. Dasiravno so bili kmeti ljudje silno ogorčeni, ker je mestni magistrat prepovedal zborovanje, vendar je vladal povsod lep mir in nikdo ni skrivil celjskim Nemcem in nemškutarjem niti lasu.

Policija hoče razgnati ljudstvo.

Policija je imela od župana Jabornega povelje, da naj razžene zborovalce. Ravno v trenutku, ko je poslanec Pišek pojasnil ljudski množici, da je shod prepovedan, se prerije kakih pet policajev v bližino poslanca Pišeka. Policaj je stopil pred poslanca Pišeka in mu naznanil, da je prepovedano govoriti in da bo policija razgnala zborovalce.

Poslanec Pišek se ne da ugnati. — Policaj mu grozi z aretacijo.

Poslanec Pišek zakliče s povzdignjenim glasom: „Mirni smo, a vi priđete nad nas s silo. Mi vemo, da imate skrito v bližini stotnijo vojakov z nabasanimi puškami. Mi vemo, da bi vi radi videli, če bi naši ljudje izzvali nemir ali pretep. A povem vam: Slovensko ljudstvo je pre pametno in prepošteno, da bi nasedlo na vaše limanice. Zagotavljam vas, da bomo mirni, a da bi policija suvala in razganjala naše ljudi, ki vas redijo, ki celjskim Nemcem nosijo mleko, jajca, mast in druga živila, tega si ne damo dopasti!“ In obrnjen proti ljudstvu pravi: „Bodimo mirni! Če nas danes ne pustijo zborovati, pa bomo zborovali drugokrat in tedaj nas bode prišlo kot listja in trave. Da bi nam ljudje, ki jih redi slovenski kmet, prepovedali zborovanje v Celju, ki je naša last, ki ga vzdržuje slovensko ljudstvo, tega si ne bomo več dali dopasti.“ Piškovim besedam so sledili na dvorišču, v gostilniških prostorih in na ulici gromoviti živjo-klici. Policaji so nemirno stopali semtertja in si niso vedeli pomagati. Ko je poslanec Pišek končal, je stopil policaj k njemu in mu je zagrozil, da ga bo aretiral. Poslanec mu mirno, a odločno zavrne: „Le zaprite me, če imate korajž! A povem vam: Vi me ne bote zapirali. Sicer pa se bo o teh nesnosnih govorih na višjem mestu.“ In možu postave je minila vsa korajža, stegniti roko proti poslancu. Videl je, kako so se dvigovale pesti naših mož in mladeničev. Le pomirjevalnim besedam navzočih vodilnih mož se ima celjska policija zahvaliti, da se ni zgodilo kaj drugega.

Celjski župan pride razganjat.

Med tem se je pojavil ob vhodu v hišo mestni župan advokat dr. Jabornegg in uradni vodja dr. Ambroschitz. Župan je začel mogočno razganjati ljudi in groziti, da bo dal s silo razgnati množice, če se same ne razidejo. Dajal je povelja policajem in se polagoma prerival proti prostoru, kjer je stal poslanec Pišek.

Uradni jezik celjskega župana slovenski.

Proti poslancu Pišku obrnjen še enkrat grozi, da bo dal zborovalce s silo razgnati. Poslanec ga vpraša: „Kdo pa ste? S kom imam čast?“ In odgovoril mu je nemško: „Jaz sem župan dr. Jabornegg.“ Nasproti mu je zadonel mogočen in mnogoglasen klic: „Govorite slovensko! Saj ste slovenske matere sin!“ Župan se je udal. Menda se je v tem hipu spomnil svojega pokolenja, svojega materega jezika. Začel je slovensko govoriti s poslancem in prigovarjati ljudem, naj se razidejo. Uradni jezik

celjskega župana je bil naenkrat slovenski. Ljudje so mu začeli ploskati in slišali so se klici: „Živijo župan dr. Javornik! Vi bote prvi slovenski župan našega Celja v bodoči Jugoslaviji!“ (Burna veselost.) Ko ga je poslanec Pišek zagotovil, da mu on sam jamči za mir in red in da ne potrebujemo policajev, se je župan izgubil na ulico.

Ljudstvo hoče zborovati.

Ljudske množice se niso dale pripraviti do tega, da bi se razšle. Ljudje so burno zahtevali zborovanja. In nastopila je cela vrsta govornikov, ne samo na dvorišču, v veži in v gostilniških prostorih, temveč celo na ulici. Lahko rečemo, da se je vršilo eno skupno veliko zborovanje slovenskega ljudstva ne samo na dvorišču, ampak tudi na celi občirni Graški cesti. Povsod pa je vladal vzoren red. Policija ni imela drugega opravka, kakor da je tupatam koga sunila ter skušala zbuditi iz reda. Ljudstvo je cel popoldan valovilo semtertja pred hotelom „Beli vol.“

Hej Slovani!

Poslanec Pišek je še enkrat pojasnil vzroke, zakaj nas niso pustili zborovati. Zaklical je: „Ljudstvo slovensko! Prišel bo kmalu čas, ko nam nihče ne bo več v slovenskem Celju prepovedoval shodov. A danes si zapomnite tiste, ki nam kratijo naše pravice. Bodimo vstrajni, složni in dobili bomo našo Jugoslavijo!“ Navdušenje, ki je nastalo pri teh besedah, se ne da pojasniti. Poslanca Pišeka pa so dvignili kmeti možje in mladeniči na rame in ga nosili med ljudsko množico. Ko je deželni posl. Novak pozval ljudi, naj ostanejo vedno tako navdušeni in vstrajni kot danes in naj se mirno razidejo, je na klic nemškega izzivača na ulici: „Živelo nemštvo!“ zadonela pesem: „Hej Slovani!“ In glas slovenske pesmi, prihajajoč iz stoterih in stoterih slovenskih grl, je mogočno in veličastno donel po celjskih ulicah. Se nikdar niso Slovenci v Celju ob onemogli asistenci župana in policajev peli pesem „Hej Slovani“ Ambroschitz in Jabornegg sta sikala od jeze. Slišali smo, kako je župan zapovedoval policajem: „Izpraznite gostilno!“ Toda do tega ni prišlo. Župan in z njim vred policija sta si pravočasno premislila poskusiti kaj takega.

Mi smo ostali zmagovalci.

Celjski Nemci in nemškutarji niso dosegli svojega namena. Mi smo ostali zmagovalci. Naše ljudstvo je spoznalo zopet jasno, kako nas spoštujejo tisti, katerim slovenski kmet prideluje živež. Navdušenje našega ljudstva za Jugoslavijo, za naše poslanca-voditelje je bilo tako veliko, da kaj takega še nismo videli. Prepovedali so nam zborovanje v dvorani, a ljudstvo je po svoje zborovalo pod milim nebom in celo na ulici celjskega mesta. Clary in dunajska vlada pa sta dobila zopet krepko po nosu. Med nami je vladal mir in red in pripravljena stotnija vojaštva se je lahko proti večeru razšla.

Tabor slovenskih kmetov na Murskem polju.

V nedeljo, dne 3. februarja, se je v Jureševih prostorih v Borecih pri Sv. Križu zbralo nad 1500 zaveznih Slovencev in Slovenk iz celega ljutomerskega političnega okraja; navzoči so bili večinoma vsi župani. Prišli so tudi zastopniki prekmurskih Slovencev. Shod je otvoril namesto obolelega okrajnega načelnika njegov namestnik Josko Rajh. Za predsednika je bil izvoljen načelnik ljutomerske posojilnice G. L. Babnik. Navdušeno pozdravljen je nastopil poslanec Roškar, ki nam je opisal delovanje naših poslancev za kmeta in narod sploh. Deželni poslanec Ozmeč je govoril o gospodarskih potrebah in zahtevah slovenskega kmeta. Urednik Žebot je govoril o jugoslovanski deklaraciji, M. Rajh pa o Narodnem Svetu. Po govorih so se sprejele naslednje resolucije:

Zbrani muropoljski kmetje pozdravljamo Jugoslovanski klub, izražamo klubu popolno zaupanje, obsajamo vsak poizkus razdora med Jugoslavi, izražamo svoje popolno zaupanje ka or klubovemu načelniku dr. Korošcu, tako svojemu zastopniku v drž. zboru Ivanu Roškarju.

Zbrani muropoljski Slovenci in Slovenke se z navdušenjem pridružujemo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 za samostojno jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom in zahtevamo, da se tudi prekmurske Slovence priklapi Jugoslaviji.

Protestiramo proti poostrenim rekvizicijam na kmetih, proti znižanju prehranjevalne množine, in zahtevamo, da se pusti odprte vse mlina.

Okraj naj se oprosti oddaje sena in slame, in krma, ki bi se dala še spraviti skupaj, razdeli naj se med živinorejce v domačem okraju, ki nimajo krme.

Po mestih se naj bolj štedi z mesom, da se ohrani naša živina.

Edini možki, ki vodi gospodarstvo, mora biti brezpogojno oproščen vojaške službe, da bo omogočeno poljsko delo. Ugovarjamo proti temu, da se zahteva od kmetov kmetijskih pridelkov, ako hočejo dobiti sladkor ali petrolej. Kmeta se naj oskrbi z obleko in čevlji. Kože iz domačega zakola se naj dovolijo za vstroj.

Muropoljski Slovenci, zbrani dne 3. svečana, zahtevajo, da naj vlada prejkoslej sklene z našimi nasprotniki pošten mir brez pridobitev in odškodnin na podlagi samoodločbe narodov. Za sedaj pa naj pospešuje posebni mir z Rusijo, ter da naj pritegne zastopnike vseh avstrijskih narodov k mirovnim pogajanjem.

Resolucije so bile sprejete z viharim navdušenjem. Ko je predsednik zaključil veličastni ljudski tabor in je zborovalce navduševal, naj ostanejo vstrajni, dokler se nam ne uresničijo naše želje po samostojni Jugoslaviji, sta zaorili iz stoterih in stoterih grl pesmi: „Lepa naša domovina“ in „Hej Slovenci!“

Poslanec Roškar je po zborovanju še dajal svojim volilcem razna pojasnila.

Na bojiščih.

Na bojiščih ni bilo zadnji čas nobenih posebnih sprememb.

Cetverosporazum za nadaljevanje vojske.

Zadnja dva dni januarja in prva dva dni februarja je v francoskem mestu Verzail zboroval najvišji vojni svet četverosporazumov. Pod predsedstvom francoskega ministrskega predsednika Klemansoa je imel 7 sej, katerih so se udeleževali zastopniki Zedinjenih držav v Ameriki, Francoske, Angleske in Italije. Glede na zadnje govore avstrijskega zunanjega ministra in nemškega državnega kancelarja je najvišji vojni svet izjavil, da se ne približujejo zmernim zahtevam četverosporazuma. Osrednje črčave vodijo osvajačni in roparski naklepi. Zato pa je najbližja in edina dolžnost, da zavezniki nadaljujejo vojaške napore s skrajno močno voljo in v najčim in najbolj izdatnem sodelovanju. Ti napori se morajo tako dolgo nadaljevati, dokler ne bodo sovražne vlade in narodi spremenili svojega mišljenja in dokler ne bo upanja, da se sklene mir, ki ne bode pomenil poraza pred napadalnim in zakrknjenim militarizmom, marveč bo temeljil na teh načelih: prostost, pravičnost in spoštovanje pred pravico narodov. Vsi napori zaveznikih držav se bodo naložili in najbolj učinkovito združili v boju proti osrednjim državam pod nadzorstvom najvišjega vojnega sveta. V mišljenju in hotenju zaveznikov se je doslej popolna skladnost, ki nima drugega namena, kakor da obrani omikani svet pred najbolj nasilnemu podvzetju svetovnega zatiranja.

Mirovna pogajanja v Brestu Litovskem

Dne 30. januarja so se v Brestu Litovskem zopet pričela mirovna pogajanja, katerih se tokrat udeležuje tudi zastopnik Bavarske. Vebke težave so na-tale glede Ukrajine, kjer obstajata dve vladi: ena v Kijevu in ena v Harkovu. Prva zahteva, da se Ukrajina popolnoma odcepi od Rusije in se proglasi za samostojno državo, druga pa je sestavljena iz bojševikov ter zastopa stališče, da naj bo Ukrajina sicer samostojna ljudovlada, a le kot del Velike Rusije. Po ezkoče, ki nastajajo v Brestu Litovskem radi vprašanja Ukrajine, postajajo vedno večje. K temu se pride vprašanje Poljske. Vedno glasneje namreč zahtevajo Poljaki, naj se združijo v samostojno Poljsko vse pokrajine, kjer prebiva poljsko prebivalstvo. Na nedeljskem zborovanju v Lvovu so Poljaki zahtevali, da se mora Poljski zagurati poleg njene neodvisnosti tudi prost dohod do morja. V Brestu Litovskem hoče, o tudi Poljaki biti zastopani, toda Trocki sedajne poljske vlade noče pripoznati kot pravega zastoostva poljskega naroda, ker ni bila izvoljena od ljudstva ampak postavljena od Nemcev. Tako so v Brestu Litovskem vsak dan nove in vedno večje potezkoče. Fühman in Černin sta že izgubila upanje, da bi se mogel skleniti posebni mir s celo Rusijo; tolažita pa se z nado, da bo mogoče se pogoditi s nekaterimi samostojnimi državami nekdanje Rusije, zlasti z Ukrajino.